

Висновки. Стислий огляд фортепіанних творів Й. Коціпінського, М. Завадського, В. Заремби дозволяє зробити висновок про те, що вже до початку ХХ ст. ці композитори оволоділи головними жанрами романтичної фортепіанної музики, наситивши їх ознаками української пісенності і танцювальності, типової фольклорної лірики. Використання творів подільських композиторів польського походження у педагогічному репертуарі сприятиме розширенню кругозору і розвитку низки навичок піаністів на різних етапах музичної освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Дремлюга М. Українська фортепіанна музика (дожовтневий період). К., 1958. 134 с.
2. Портний Ю.Л. Шляхи професіоналізації фортепіанного виконавства на Поділлі: Дис. .... кандидата мистецтвознавства (доктора філософії) за спеціальністю 17.00.03. Харків, 2021. 297 с.
3. Українська фортепіанна музика. А. Коціпінський. М. Завадський / ред.- упоряд. М. Степаненко. Київ, 1973.
4. Українська фортепіанна музика ХІХ століття. Вип. 1. / упоряд. Г. Курковський. Київ : Муз. Україна, 1973. 82 с.
5. Шатковська І. С. Вплив польських композиторів на становлення української фортепіанної музики. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія.* 2014. Вип. 41. С. 457–461.
6. Шатковська І. С. Творчі постаті українсько-польських діячів А.Г.Коціпінського та В.І. Заремби в історії музичного життя Поділля ХІХ ст. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія.* 2006. Вип. 1. С. 233–461.

Якимчук Олена
м.Вінниця

ФЕСТИВАЛЬ «ДНІ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИКИ У ВАРШАВІ» У КОНТЕКСТІ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ЗВ'ЯЗКІВ

Упродовж тривалого часу між Україною та Польщею налагоджувалась мережа двосторонніх зв'язків, у тому числі й культурних взаємовідносин. Саме мистецьке співробітництво відіграло визначальну роль у стосунках між країнами. З набуттям Україною незалежності настала можливість налагодити мистецькі польсько-українські двосторонні зв'язки. Протягом тридцяти років мистецькими платформами для знайомства української публіки з польським мистецтвом та польської публіки з українським стали фестивалі «Контрасти», «Дні української музики у Варшаві», «Ukraina!», Варшавський міжнародний кінофестиваль.

Майданчиком для презентації польської композиторської творчості став фестиваль сучасної музики «Контрасти», що з 1995 р. відбувається у Львові. Принагідно нагадаємо, що засновниками фестивалю є диригент Роман Ревакович, композитор Юрій Ланюк, музикознавець Ярема Якуб'як. Зразком для організаторів стала «Варшавська осінь», концепція якої була зосереджена на авангардній і експериментальній музиці. Через три роки поспіль Роман Ревакович за зразком «Контрастів» організував «Дні української музики у Варшаві».

Серед інших акцій, що презентують вітчизняне мистецтво на теренах сусідньої держави, варто назвати кінофестиваль «Ukraina! Festiwal Filmowy» – найбільший фестиваль українського кіно у Польщі, який цього року восьмий раз проходить у багатьох містах країни. Це важливий захід не лише у мистецькому, а й політичному сенсі – він допомагає сьогодні поширювати голос кіноіндустрії України й наших митців, які творять ці фільми, нагадуючи, що в Україні триває війна. Серед шестидесяти фільмів, представлених на фестивалі, у документальних «Ми не згаснемо» (реж. Аліса Ковеленко), «Східний фронт» (реж. Віталій Манський), художньому «Довбуш» (реж. Олесь Санін) відчувається чіткий посил про боротьбу українського народу за свою землю.

Трагічні для України події останніх двох років ще сильніше спонукали нашу державу презентувати свою суб'єктність на політично-військовому й мистецькому фронтах.

Аналіз останніх досліджень. Попри те, що історія фестивалю «Дні української музики у Варшаві» налічує більше, ніж двадцять років, окремого наукового дослідження щодо історії, традицій, місії цього заходу досі немає. Окремі дописи, публікації у вигляді новин розміщені на сторінках електронних видань Укрінформу, газет «День», «Дзеркало тижня» тощо. Тому вбачаємо необхідність надолужити цю прогалину, висвітлюючи історію фестивалю «Дні української музики у Варшаві». Отже, **метою** статті є визначення традицій, місії фестивалю у контексті польсько-українських мистецьких зв'язків.

Виклад основного матеріалу. Фестиваль «Дні української музики у Варшаві» бере свій початок у 1999 р. Організатором мистецького заходу є фонд Pro Musica Viva і його очільник – польський та український композитор і диригент Роман Ревакович. Метою фестивалю є доповнити соціальний простір у Польщі українською академічною музикою, переважно сучасною, яка раніше практично була відсутня.

Фонд Pro Musica Viva постав 1998 р. у Варшаві й послідовно займається популяризацією польської академічної музики в Україні та української у

Польщі. Першою такою подією фонду стала організація у 1999 р. у межах фестивалю сучасної музики «Контрасти» у Львові виконання твору польського композитора К. Пендерецького «Credo». Відтоді під час спільної співпраці Р. Реваковича з львівською музичною спільнотою та представлення польської класичної музики і польських виконавців в Україні – у диригента виникла ідея організації подібних заходів у Польщі, щоб познайомити польських слухачів з українською музикою. Так з'явилися «Дні української музики у Варшаві».

Перші концерти фестивалю відбулись у грудні 1999 р. в одному з кращих варшавських концертних залів – концертній студії Польського радіо імені Вітольда Лютославського. З фінансових причин після 1999 р. фестиваль проводився нерегулярно (1999, 2001, 2004, 2012, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023). Лише з 2019 р. «Дні української музики» відбуваються щорічно, завдяки, зокрема, підтримці влади Варшави. Концертними майданчиками стали Національна філармонія, Концертна студія Польського радіо імені Вітольда Лютославського, костел святого Хреста. Знані музиканти Польщі, України та інших країн презентують різноманітну палітру симфонічної, ораторіальної, камерної музики українських композиторів [4].

Кожен фестиваль складається з трьох-чотирьох концертних програм, об'єднаних жанровою тематикою. Так, у 2019 р. відбулись скрипковий, вокальний, камерно-вокальний речиталі. На перший Р. Ревакович запросив вісьмох композиторів на презентацію власних творів. У «Скрипковому речиталі» скрипаль Андрій Павлов та піаніст і композитор Богдан Кривопуст представили слухацькій аудиторії нові твори Б. Фроляк, З. Алмаші, Є. Петриченка, А. Мерхеля, О. Шимка, Б. Сегіна, О. Ільницької, Б. Кривопуста. У «Вокальному речиталі» звучали твори В. Лютославського та В. Сильвестрова, що стали контрапунктом один до одного, підкреслюючи самотність польської та української композиторської творчості. Твори В. Шумейка, І. Щербакова, О. Ківи, Є. Станковича, представлені у фінальній програмі, об'єднані зверненням композиторів до традицій минулих епох. «Київська камерата» під орудою Р. Реваковича у залі з ідеальною акустикою – Концертній студії Польського радіо імені Вітольда Лютославського – тонко й глибоко розкрила красу й філософський підтекст авторських партитур [5].

За словами Р. Реваковича «Дні української музики у Варшаві» стали продовженням його багаторічних зусиль, спрямованих на те, аби наповнити польський культурний простір українською музикою [5]. Відсутність української музики у культурному просторі Польщі музикант убачає у відсутності українського репертуару в світовому культурному контексті.

Досить довгий час у Західній і Східній Європі Україну ототожнювали з росією, ставлячи під сумнів існування української нації. Лише російсько-українська війна, що триває майже десять років, допомогла світовому загалу усвідомити суб'єктність України. Тому «Дні української музики у Варшаві» є вагомим досягненням співпраці польських та українських митців у питанні знайомства польської публіки з надбанням української композиторської школи.

Завдяки «Дням» у Варшаві прозвучала «Метамузіка» В. Сильвестрова, Друга симфонія Б. Лятошинського у виконанні польського оркестру *Sinfonia Varsovia* під орудою Володимира Сіренка. У програмі другого форуму відбулась прем'єра «Слова о полку Ігоревім» Є. Станковича і «Палімпсестів» Ю. Ланюка [3].

«Дні» мають не лише мистецький, а й політичний контекст. Так, фестиваль у 2019 р. твором В. Лютославського «Траурна музика» вшанував пам'ять жертв російської агресії в Донбасі. Рефлексією на повномасштабне вторгнення став твір для вокального секстету та симфонічного оркестру «До перемоги» Олени Ільницької (2023), що прозвучав на заключному концерті у вересні 2023 р.

Цьогоріч варшавська столиця дев'ятий раз підтримала фестиваль, який налічував три концертні програми. Так, третього вересня *Quiv Piano Duo* у складі Олександри Зайцевої та Дмитра Таванця представив панораму української музики від старшого покоління – Є. Станковича, М. Скорика до молодшого – Б. Сегіна, М. Шведа. Другу програму склали хорові зразки М. Дилецького (1630-1690), а саме, «Реквіяльна літургія», «Воскресний канон» для восьмиголосого хору у виконанні Вроцлавського барокового ансамблю (*Wrocław Baroque Ensemble*) під керівництвом Анджея Косендяка, що спеціалізується на історичному виконанні, зосереджуючись на відкритті маловідомого репертуару з Центральної Європи [1].

На закритті фестивалю прозвучали дві світові прем'єри: Концерт для гобоя з оркестром Богдани Фроляк, соліст Ігор Ліщишин (гобой, США) та твору для вокального секстету та симфонічного оркестру «До перемоги» Олени Ільницької (2023) [1].

У підсумку зазначимо, що фестиваль «Дні української музики у Варшаві» є однією з наймасштабніших акцій у польському мистецькому просторі щодо популяризації української академічної музики в ньому. Завдяки активній позиції Фонду *Pro Musica Viva*, диригентові Роману Реваковичу протягом двадцяти п'яти років польські слухачі мають можливість познайомитись з ще однією європейською музичною культурою, яка заслуговує на визнання. «Дні української музики у Варшаві» як і інші культурно-мистецькі події з популяризації вітчизняної культури у Польщі є вкрай важливими у наш час,

адже світова спільнота має усвідомити суб'єктність України й мистецтво має у цьому не меншу вагу, ніж дипломатичні угоди.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. 25 років популяризації української музики у Польщі. У Варшаві пройдуть «Дні української музики». *Наш вибір. Портал для українців у Польщі*. 01.08. 2023. URL : <https://naszwybir.pl/dni-ukrainskoji-muzyky/> (дата звернення 10.10.2023).
2. Дні української музики у Варшаві відбудуться 4-8 вересня. *День*. 30 серпня 2022. URL : <https://day.kyiv.ua/news/210922-dni-ukrayinskoyi-muzyky-u-varshavi-vidbudutsya-4-8-veresnya> (дата звернення 10.10.2023).
3. Найдюк О. Триумф української музики у Варшаві. *Kyiv daily*. 22.09.2022. URL : <https://kyivdaily.com.ua/dni-ukrayinskoyi-muzyky/> (дата звернення 10.10.2023).
4. Стельмашевська О. Дні української музики у Варшаві. *День*. 2019. №185.
5. Стельмашевська О. Стратегічний фестиваль у Варшаві. *Дзеркало тижня*. 08.11.2019. URL : <https://zn.ua/ukr/ART/strategichniy-festival-u-varshavi-328960.html> (дата звернення 05.10.2023).